

Г-н В. Великов
28.08.2024

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

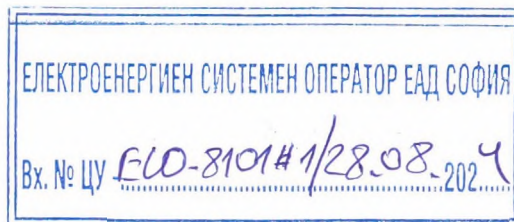
Министерство на здравеопазването

Главен държавен здравен инспектор

26.8.2024 г.

X 26-00-1735/26.08.2024

документ,
регистриран от
Signed by ELENA NIKOLAEVA NACHEVA

Г-н И. Баначев
29.08.2024

✓ ДО

Г-Н АНГЕЛИН ЦАЧЕВ

ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР НА

„ЕЛЕКТРОЕНЕРГИЕН СИСТЕМЕН ОПЕРАТОР“ ЕАД

На Ваш изх. № ЕСО-8101 /06.08.2024 г.

На Наш вх. № 26-00-1735/06.08.2024 г.

КОПИЕ:

МИНИСТЕРСТВО НА

ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Относно: Задание за обхват и съдържание на Доклад за оценка на въздействие върху околната среда (ДОВОС) на инвестиционно предложение „Устойчиво адаптиране на националната електропреносна мрежа GREENABLER – трансформация на мрежа 220 kV към ниво на напрежение 400 kV, с възложител „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ЦАЧЕВ,

Във връзка с постъпило в Министерство на здравеопазването Ваше писмо с искане за изразяване на становище относно Задание за обхват и съдържание на ДОВОС на инвестиционно предложение „Устойчиво адаптиране на националната електропреносна мрежа GREENABLER- трансформация на мрежа 220 kV към ниво на напрежение 400 kV“, Ви предоставяме следната информация:

Становището е изготвено въз основа на предоставеното на хартиен и електронен носител Задание за ДОВОС и 3 бр. приложения към него, включително обзорни карти на засегнатите райони.

От предоставената информация е видно, че инвестиционното предложение (ИП) представлява реконструкция на част от съществуващата електропреносна мрежа на Р. България от 220 kV към ниво на напрежение 400 kV и включва реконструкция на 12 броя електропроводи с обща дължина около 965 km, както и прилежащите им и функционално свързани подстанции – 14 броя.

Съгласно представената информация, всички трасета на електропроводите, както и сервитутът им няма да бъдат променени. ИП ще се реализира изцяло в съществуващите граници на електропроводите. В максимална степен ще бъде запазено и местоположението на съществуващите стълбове.

Инвестиционното предложение не е свързано с изграждане на нова или промяна на съществуваща пътна инфраструктура.

За достъп до сервитута и трасето на електропровода, монтажните площадки и местата на поставяне на стоманорешетъчните стълбове, ще се използват съществуващи пътища за достъп.

Инвестиционното предложение не предвижда изграждането на нови пътища за достъп, строителни площадки или засягане на територии по време на строителство, извън установения сервитут на съществуващите електропроводи, който ще се запази и след реконструкцията.

Поради значителния мащаб на провежданата реконструкция, от здравни позиции считаме, че предстоящият доклад за ОВОС следва да съдържа изчерпателна информация за потенциалните рискови фактори. Същата следва да обхваща различни раздели, в които следва да бъдат анализирани и оценени здравно-хигиенните аспекти, вкл. и очаквания вреден ефект от въздействието на рисковите фактори върху околната и жизнената среда и риска за човешкото здраве (както за работещите, така и за населението) при сега съществуващото положение, по време на строителството на новите съоръжения и при последващата експлоатация на обекта. Предлагаме при разглеждането на тези въпроси да бъдат подробно разработени и разгледани следните аспекти:

1. Пълна, изчерпателна и добре онагледена информация относно местоположението и точните отстояния от най-близко разположените граници на жилищни територии и други територии, зони и обекти, подлежащи на здравна защита по смисъла на § 1, т. 3 на допълнителните разпоредби на Наредбата за условията и реда за

извършване на оценка на въздействието върху околната среда (обн. ДВ, бр. 25 от 2003г., посл. изм. ДВ, бр. 3 от 2011г.) до съоръженията, както и засегнатите урбанизирани територии и частни имоти, ако има такива.

2. По отношение на факторите и компонентите на околната, жизнената и работната среда:

2.1. Атмосферен въздух

Анализът на качеството на атмосферния въздух следва да включва всички населени места ситуирани в близост до трасетата на високоволтовите линии (ВЛ). Очакваните емисии на вредни вещества, ограничени във времето и асоциирани основно със строителните, ремонтните и транспортните дейности, не трябва да се интерпретират изолирано, а да се съобразят със съществуващото замърсяване на атмосферния въздух в конкретните населени места. Да се изготви математично моделиране на приземните концентрации на очакваните емисии на замърсители, включително при съчетание на най-неблагоприятните метеорологични условия, максимално затрудняващи дисперсията и отлагането на замърсителите.

В ДОВОС следва да бъдат предвидени и подробно разработени мерки за намаляване на локалното въздействие от очакваните газови и прахови емисии.

2.2. Води

Докладът по ОВОС е необходимо да включва актуална информация относно съществуващото питейно-битово водоснабдяване на населените места, разположени в близост до ИП – водни обекти и водовземни съоръжения за питейно-битово водоснабдяване, санитарно-охранителни зони (СОЗ), данни за подаваното количество и качеството на водата за питейно-битови цели при потребителите съобразно изискванията на Наредба № 9/2001г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели (обн. ДВ, бр. 30/28 Март 2001г., посл. изм. и доп. ДВ, бр.6/16 Януари 2018г.). Следва да бъде направен анализ и оценка на възможното въздействие при реализиране на ИП на етапи строителство и експлоатация – отражение върху природните водни обекти, използвани за водоснабдяване на населените места, засягане на съответните СОЗ, повлияване на подаваното количество и върху качество на водата за питейно-битови цели при потребителите.

В доклада за ОВОС следва да се включи оценка дали предвидените дейности на етапи строителството и експлоатацията на ИП няма да доведат до несъответствие с приложимите разпоредби на Наредба № 3/16.10.2008г. за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците

и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (Обн. ДВ. бр.88/27 Октомври 2000г.) и охранителните режими в границите на СОЗ.

2.3. Почви

Нарушаването на почвената покривка при осъществяването на проекта е свързано най-вече с извършването на земно-изкопни работи по полагане фундаменти на стълбовете, която дейност, предвид отдалечеността от жилищни райони, не предполага отрицателно въздействие за здравето на населението. С оглед ограничаване негативното въздействие върху почвите и намаляване количеството на образуваните отпадъци при строително-монтажните работи, в ДОВОС следва да се предвидят мерки, чрез които изкопаните земни маси да се използват за обратно засипване на терена около стълбовете.

3. Отпадъци

По време на строително-монтажните дейности на електропровода ще се отделят значими количества отпадъци – почва, камъни, бетон, желязо, стомана и други метали, отработени масла и консумативи от строителните машини, смесени битови отпадъци. В ДОВОС следва да бъдат включени мерки за тяхното безопасно управление съгласно Закона за управление на отпадъците и подзаконовите нормативни актове.

Технологията на експлоатация на електропроводите не е свързана с регулярно отделяне на промишлени отпадъци, което е благоприятно от хигиенни позиции. В ДОВОС следва да се предвидят трудово-организационни мерки при извършването на ремонтни дейности, вкл. в подстанциите. Всички подменени технически елементи и възли следва да се събират и извозват от ремонтните екипи.

Докладът следва да включва анализ относно ограниченията и сервитутните зони, наложени от „Наредба №16/2004 г. за сервитутите на енергийните обекти (обн., ДВ, бр. 88 от 8.10.2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.75 от 29.09.2015г.)“, вкл. недопускане складирането на отпадъци в рамките на сервитутната зона на електропровода.

2.4. Физични фактори

Необходимо е подробно разработване на раздела, анализиращ генерирането на електромагнитни полета и шум.

2.4.1. След отменянето на *Наредба № 7/1992 г. (ДВ, бр.46. от 1992 г.) за хигиенните изисквания за здравна защита на селищната среда*, в страната няма нормативен документ, който да регламентира хигиенно-защитната зона около електропроводи с напрежение 400 кV. В тази връзка с ДОВОС е необходимо да се анализира, оцени и предложи най-щадящото от здравна гледна точка отстояние на

съоръженията до най-близко разположените жилищни територии и други територии, зони и обекти, подлежащи на здравна защита.

В нашето законодателство съществува изискване за сервитутната зона около електропровод 400 kV – *Наредба № 16/2004 за сервитутите на енергийните обекти, на МЕЕР, МЗГ и МРРБ* (обн., ДВ, бр. 88 от 8.10.2004 г.), която ограничава строителството на сгради и съоръжения и засаждането на високостеблена растителност в определени граници около обекта, като разстоянието от крайните проводници на въздушните електропроводни линии (ВЛ) при най-голямото им отклонение до най-близките части на сгради и съоръжения се изчислява за всеки конкретен случай.

Оценката на риска с цел защита на населението от електрически и магнитни полета с промишлена честота (50 Hz) следва да се съобрази със съществуващите международни препоръки. В тази връзка измерванията и оценката на риска се правят в съответствие с изискванията на европейските норми за население: Препоръка 1999/519/ЕС и Ръководство на Международната комисия по защита от нейонизиращи лъчения (ICNIRP). Максимално допустимите стойности в жилищни помещения съгласно тези документи са както следва: за интензитет на електрическото поле - 5 000 V/m, а на магнитната индукция съответно 100 µT и 200 µT.

В случай, че при горепосочените оценки по т. 1 се установи, че трасетата на реконструиращите се ВЛ 400 kV преминават в близост до населена територия (до села, махали и стопански дворове), е необходимо към ДОВОС да се приложи, изготвена от възложителя скица-проект, от която да става ясно на какви отстояния се намират най-близките сгради до съоръженията на ВЛ.

В случай, че сервитутната зона попада в стопански дворове е необходимо да се представят скици със съответните сгради и разстоянията до тях. В скиците е необходимо да бъдат отразени и трасетата и на други съоръжения на НЕК, като например ВЛ, които са въведени в експлоатация.

Ако трасетата на електропроводите 400 kV засягат отсечки от Републиканската пътна мрежа е необходимо към ДОВОС да се приложи становище на „Агенция пътна инфраструктура” – Областни пътни управления.

За оценка на безопасността в зоните, в които е вероятно пребиваването на хора, като стопански дворове и други населени територии, както и при пресичането на републикански пътища, е необходимо да се извършат измервания на електрическите и магнитните полета. Измерените стойности освен с международните нормативни документи, следва да се сравнят и с тези от Наредба № 7/23.09.1999 г. на МТСП и МЗ

„...за минималните изисквания за здравословни и безопасни условия на труд на работните места и при използване на работното оборудване” (ДВ, бр. 88 от 8.10.1999 г., в сила от 9.01.2000 г.), тъй като тази наредба, въвежда граници за експозиция за лица с активни импланти, като кардиостимулатори, кохлеарни импланти, инсулинови помпи и др.

Риск може да възникне при аварийни ситуации, поради възможността от пряк допир до електропровода при къси съединения, предизвикани от бури, скъсване на електропроводите и други ситуации. В тази връзка ДОВОС следва да разгледа и оцени и този риск, като предложи и мерки за неговото ограничаване.

2.4.2. Трябва да се има предвид също така, че при работата си електропровода генерира шум с ниски нива, който при близко разположение на жилищни сгради може да окаже дискомфорт на обитателите им, особено в тихите нощни часове, когато звукът ще е преобладаващ. В тази връзка ДОВОС следва да разгледа и оцени шумовото въздействие като извършат прогнозни изчисления за разпространението на шума на местата, където съоръженията са в близост до обекти, подлежащи на здравна защита. Особено внимание следва да се обърне на шума с ниски нива особено в тихите нощни часове. При изчисленията, прогнозите и оценките да се вземе предвид и кумулативното шумово въздействие

3. Въз основа на направените прогнозни оценки да се идентифицират рисковите фактори за увреждане здравето на хората от работната, околната и жизнената среда по време на строителство и по време на експлоатацията на обекта.

Да се определят броя на потенциално засегнатото население и територии, зони и/или обекти със специфичен хигиенно-охранителен статут и/или подлежащи на здравна защита, в зависимост от териториалния обхват на въздействията върху околната и жизнената среда.

Предвид горното докладът за ОВОС следва да съдържа и раздел, анализиращ здравния риск за населението и работниците по време на реализацията и експлоатацията чрез:

- 3.1. Определяне на потенциално засегнатото население и територии;
- 3.2. Идентифициране на рисковите фактори, които биха оказали потенциален вреден ефект върху здравето на експонираното население;
- 3.3. Характеристика на отделните фактори по отношение влиянието им върху човешкото здраве и съпоставянето им с действащите национални хигиенни норми и изисквания или международни препоръки;

3.4. Преценка на възможностите за комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено действие на установените фактори;

3.5. Оценка на здравния риск, мерки за здравна защита и управление на риска;

3.6. Здравно състояние на потенциално засегнатото население (анализ и интерпретация на демографските показатели и показателите за заболяемост за районите, в които се очаква населението да бъде експонирано на въздействието на вредни емисии/лъчения, асоциирани с ИП).

3.7. Анализ на здравното състояние и професионално-обусловената заболяемост на работниците по обслужване на настоящите 12 бр. електропроводи 220 kV и 14 бр. подстанции, по данни от службите по трудова медицина.

4. Преценка на възможностите за комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено въздействие на рисковите фактори, както за работниците, така и за подложеното на неблагоприятно въздействие население, както от движението по ж. п. трасето, така и от автомобилния трафик на моторните превозни средства по пътищата, които пресичат ж. п. трасето или преминават в близост до него или други източници на шум в населените места, през които преминава ж. п. линията.

5. Анализ на здравно-демографския статус на населението в най-близко разположените населени места на базата на актуални данни за демографското състояние (по показатели раждаемост, смъртност, естествен прираст, детска смъртност и др.) и заболяемостта по ниво и структура. Данните да се сравнят с тези за областта и страната като цяло. Да се направи прогнозна оценка за влиянието след осъществяване на инвестиционното предложение.

6. Да се извърши оценка на здравния риск и предложат мерки за здравна защита и управление на риска (в т. ч. се посочат местата, където се предвиждат шумозащитни мероприятия).

С уважение,

X

И. Тасев

Съгласно Заповед № РД-15-1146/13.08.2024 г.

Signed by: Iliva Kostadinov Tasev

ВЯРНО С ЕЛЕКТРОННО
ПОДПИСАНИЯ ОРИГИНАЛ

ДОЦ. Д-Р АНГЕЛ КУНЧЕВ, ДМ

Главен държавен здравен инспектор